Дәріс кешені

Модуль:	«Қалыпты жүйке жүйесі және сезу мен көру мүшелері»
Пән:	«Сәулелік диагностика негіздері»
Модуль коды:	NSOChZN 2206
ББ атауы:	«Медицина»
Оқу сағатының көлемі/кредиттер:	15/0,5
Курс және оқу семестрі:	2/II
Дәріс:	1

Шымкент – 2023

Дәріс кешені «Қалыпты жүйке жүйесі және сезу мен көру мүшелері» пәннің жұмыс бағдарламасына (силлабус) сәйкес құрастырылған және кафедрада талқыланды.

Хаттама №1а «05» 09 2023 ж.

Кафедра меңгерушісі: [signature] Касаева Л.Т.

skma.edu.kz

1. №1. Тақырып: Бас миы мен жұлынның сәулелік анатомиясы. Негізгі және қосымша зерттеу әдістері.
2. Мақсаты: Студенттерді бас миы мен жұлынның визуалды диагностикасымен таныстыру. Бас миы мен жұлынның радиологиялық ерекшеліктері. Бас миы мен жұлынның радиологиялық зерттеу әдістерін оқыту.
3. Дәріс тезисі: Медициналық тәжірибеде сәулелі диагностика мен визуалды диагностиканың ролі күн сайын артып келеді. Бұл жаңа аппаратуралармен жабдықталған ірі қалалық, облыстық және республика деңгейінде диагностикалық орталықтардың ашылуымен байланысты. Сонымен бірге КТ, МРТ, УДЗ, радионуклидті зерттеулердің қарқынды дамуы өз ықпалын тигізуде. Бүгінгі таңда радиологиясыз медицинаны елестету мүмкін емес. Сондықтан бұл тақырыптың маңызы студенттер үшін өзекті болып табылады.
Рентгенологиялық әдіс – түрлі мүшелер мен жүйелердің құрылысы мен функциясын адам ағзасы арқылы рентген сәулесін жіберіп зерттеу әдісі. Пациенттің ағзасынан өткеннен кейін суретті бірден фотопленкада шығарады.
Рентгенологиялық зерттеу кезінде рентген сәулесінің бес қабілеті қолданылады: 1) кеңістікте рентген сәулесінің түзу таралуы; 2) адам ағзасынан өту қабілеті; 3) түрлі мүшелер мен тіндердің сәулені жұту қабілеті; 4) рентген сәулелердің кейбір химиялық қосындылардан жалтырау (флюоресценция) шақыру қабілеті; 5) фотоэмульсия құрамына кіретін күмістің галоид қосындыларын өзгерту қабілеті.
Рентгенографияның артықшылығы – рентгенограммаларда бөлшектер көп мөлшерде көрінеді. Рентген суреті объективті құжат болып табылады. Рентген сәулелердің өткізу ағыны флюоресцентті экранға түседі. Рентгенолог суретті тікелей оқып зерттеуге мүмкіндік алады, ал қорғаныш ретінде қорғасыннан жасалған әйнек тұрады. Қараңғыға 15 минуттай адаптация қажет. Жұту, тыныс алу және жүрек соғысы зерттеледі. Рентген суретін түсіру арқылы алынған көлеңкенің суретін дәрігер тікелей экраннан немесе электронды-оптикалық өңдегіш, немесе теледидар экранында көре алады.
Рентгеноскопияның артықшылығы – жеңіл, арзан және жылдам (пленканы айқындауға уақыттың қажеті жоқ). Кемшілігі – науқас пен кабинет персоналына едәуір сәулелік салмақ түсіреді, объективті құжат жоқ.
Клиникалық дозиметрия – сәулелік терапияны қабылдап жатқан науқастардың физикалық және биофизикалық әсерінің көлемін есептеп өлшейді. Клиникалық дозиметрияның негізгі міндеті сәулелендіретін науқастың денесінде кеңістіктік және уақытша бөлінген сәуленің жұтылған энергиясын сандық сипаттау және оның сәулеленуіне индивидуалды жағдайды ізденіп, негіздеп, таңдап жоспарлау. Рентгенконтрастты заттар – рентгендік сәулеленудің ағзаның тіндеріне қарағанда жоғары (рентгенпозитивті) немесе төмен (рентгеннегативті) жұтылу коэффициентіне ие болған зиянсыз заттар. Рентгенконтрастты заттар сәулелік зерттеу әдістерінде анатомиялық құрылымдар мен ішкі мүшелерді анық көру үшін қолданады.
4. Иллюстративті материал: негатоскоп, рентгенограммалар, таблицалар, слайдтар.
5. Әдебиеттер:
Негізгі:

1. Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Г. Е. Труфанова. - ; Рек. ГОУ ВПО "Первый МГМУ им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 496 с.
2. Сәулелі диагностика: оқулық / РФ білім және ғыл. министрлігі ; Г. Е. Труфановтың редакциясымен; қазақ тіліне ауд. А. Б. Ахметбаева; жауапты ред. А. Қ. Ахметбаева. - ; И. М. Сеченов атындағы ГОУ ВПО "Бірінші Москва мемл. мед. ун-ті" ұсынған. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 576 бет. с.
3. Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Труфанова Г. Е. - ; Рек. ГОУ ВПО «Первый МГМУ им. И. С. Сеченова» .–М. : ГЭОТАР – Медиа, 2013. – 496 с

4. Лучевая терапия: учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Г. Е. Труфанова. - Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 208 с.
5. Илясова, Е. Б. Лучевая диагностика [Текст] : учеб. пособие / Е. Б. Илясова, М. Л. Чехонацкая, В. Н. Приезжева. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 280 с. : ил
6. Лучевая диагностика заболеваний органов дыхания и средостения [Текст] : учебное пособие / Е. Б. Бекмуратов [и др.] ; М-во здравоохранения и социального развития РК. ЮКГФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 104 с

Қосымша:

1. Лучевая диагностика органов грудной клетки: национальное рук. / Гл. ред. серии С. К. Терновой, Гл. ред. тома В. Н. Троян, А. И. Шехтер. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 584 с.
2. Бургенер, Фрэнсис А. Лучевая диагностика заболеваний костей и суставов. Более 1000 рентгенограмм: руководство: атлас: пер. с англ. / Фрэнсис А. Бургенер, М. Кормано, Т. Пудас ; под ред., С. К. Тернового, А. И. Шихтера. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 552 с.

Электронды ресурстар:

1. Лучевая диагностика заболеваний органов дыхания и средостения [Электронный ресурс] : учебное пособие / Е. Б. Бекмуратов [и др.] ; М-во здравоохранения и социального развития РК. ЮКГФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(8.91Мб)
2. Сәулелі диагностика [Электронный ресурс] :оқулық / қазақтіл. ауд. А. Б. Ахметбаева ; ред. басқ. Г. Е. Труфанов. - Электрон. текстовые дан. (421Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 576б. с.

3. Патоморфология и лучевая диагностика некоторых заболеваний легких невоспалительной природы у недоношенных новорожденных
Серикбай М.Қ. , 2020/https://aknurpress.kz/login

4. Дифференциальная диагностика и лечение туберкулеза у взрослых и детей.Бекембаева Г.С., Жандаркулов А.А. , 2018/https://aknurpress.kz/login

5. Диагностика и лечение заболеваний органов дыхания.
Имангазинова С.С. , 2016/https://aknurpress.kz/login
6.Лучевая терапия : Учебник. / Под ред. Г.Е. Труфанова. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 484 с. http://rmebrk.kz6.

6. Бақылау сұрақтары:

- Жұлынның сәулелік анатомиясы
- Жұлынның сәулелік диагностикасы
- Бас миының сәулелік анатомиясы
- Жұлынн сәулелік диагностикасы
- Бас сүйегінің зерттеу әдістері.
- Жұлын мен бас миының оңтайлы зерттеу әдістерін таңдау.
- Жұлын мен бас миының негізгі және қосымша зерттеу әдістері.
- Жұлын мен бас миының зерттеу әдістері
- Краниография
- КТ
- УЗДГ
- РЭГ
- МРТ
- МРА

- ЭЭГ
- ЭНМГ
- НСГ